



Borgo

Tuin- en landschapsarchitectuur  
Rietvenseweg 10 / 5427 LR Boekel  
M 06 559 557 15 / E borgo.veen@gmail.com

## Toelichting Landschappelijke Inpassing Runde NoordZijde tussen 1 en 8 te Emmer-Compasuum

Locatie: Runde NoordZijde tussen 1 en 8  
Emmer-Compasuum

Gemeente: Gemeente Emmen

Opgesteld door: Borgo Tuin- en Landschapsarchitectuur  
J.G. Borgo, tuin- en Landschapsarchitect *bnt* (reg.nr. 3.920313.004)

Datum: Oktober 2021,  
aangepast december 2023

Tekeningnummer: 1880



# 1 Aanleiding

Aanleiding voor het opstellen van dit Landschappelijk Inpassingsplan is het voornemen een agrarisch bedrijf op het huidig akkerbouwperceel aan de Runde NoordZijde op te richten, ten behoeve van het agrarische grondgebonden bedrijf aan de Gruinten 32. Hier worden onder andere aardappels bewaard en landbouwmachines gestald. Omdat Gruinten 32 midden in een de woonomgeving ligt en verdere uitbreiding niet meer mogelijk is, is het de wens het agrarisch bedrijf aan de Runde NZ verder voort te zetten. De beoogde verplaatsing zal een drastische vermindering van verkeersbewegingen aan de Gruinten opleveren.

In de "Toetsing en Advies" van de Gemeente Emmen wordt kenbaar gemaakt dat zowel het sloot- en wijkpatroon als ook het beplantingspatroon van belang zijn voor het vereiste Landschappelijk Inpassingsplan. Het Landschappelijk Inpassingsplan dient in balans te zijn met de beoogde ruimtelijke ontwikkeling voor deze locatie. Daarnaast is een eigen voorziening ten behoeve van wateropvang een vereiste. Hierin wordt hemelwater opgevangen, waarna het kan wegzakken in eigen grond. Er is een opvangcapaciteit nodig van 1.100 m<sup>3</sup>.

# 2 Het Landschap van Runde NZ te Emmer-Compascuum

Ten behoeve van het Bestemmingsplan Buitengebied heeft de Gemeente Emmen een landschapsanalyse uitgevoerd en vastgesteld: Buitengebied Emmen (2012) "De Gemeente Emmen in het perspectief van het landschap". Het landschap van de Gemeente Emmen is ingedeeld in drie hoofdlandschappen, waarna elk landschap weer is onderverdeeld in kleinere gebieden, zie onderstaande afbeelding uit het beleidsstuk Buitengebied Emmen (2012).

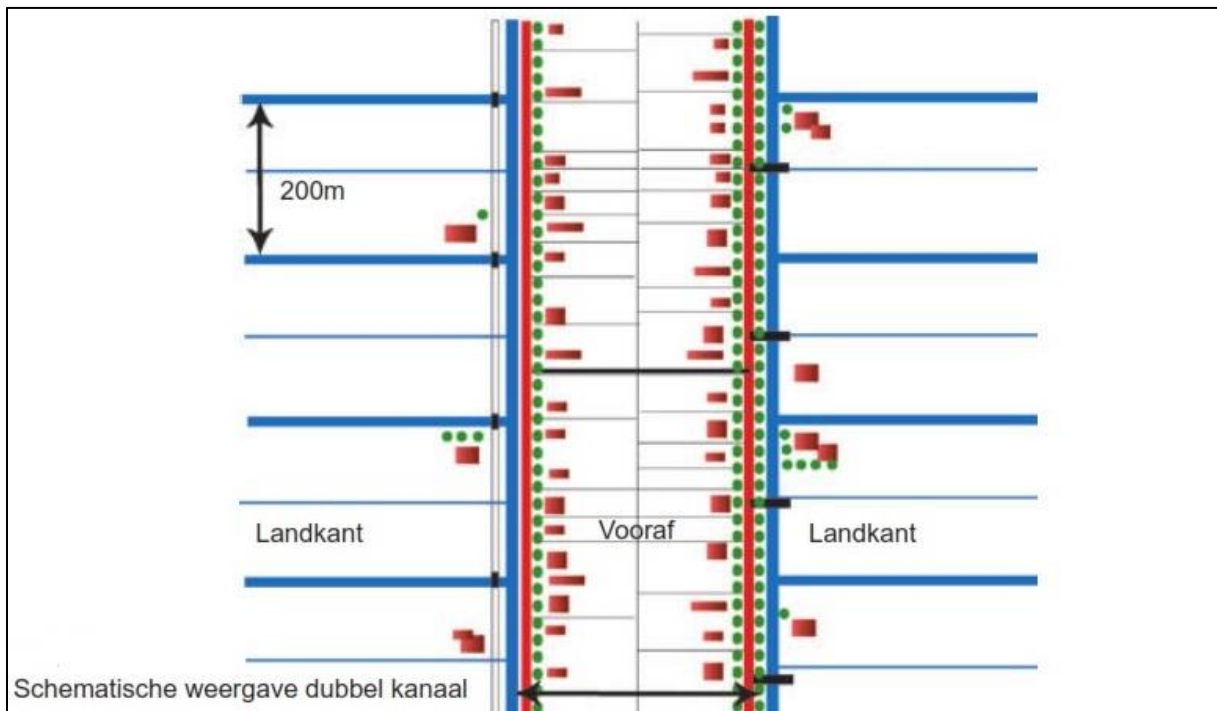


Afbeelding: hoofdlandschappen en deelgebieden. Buitengebied Emmen (2012). De locatie ligt in de rode cirkel.

De drie hoofdlandschappen zijn

1. Esdorpenlandschap
2. Kleinschalige veenontginningen
3. Grootschalige veenontginningen

Voor een groot deel is het buitengebied van Emmen een veenontginningsgebied. De locatie Runde NZ ligt in het grootschalige veenontginningslandschap, het deelgebied is genummerd als deelgebied 21: Emmer-Erfscheidenveen. Kenmerkend voor dit stukje grootschalige veenontginning is het dubbelkanaalsysteem. Onderstaande afbeelding toont het dubbelkanaalsysteem, waarbij het gebied tussen de beide hoofdkanalen (de vooraf) is verdicht door bebouwing en laanbeplanting. Haaks op het hoofdkanaal zijn ten behoeve van de veenontginning wijken gegraven. Hiermee werd niet alleen het gebied ontwaterd, maar ook kon de gestoken turf afgevoerd worden door middel van bootjes. Men stak het veen tot op de zandige ondergrond, waarna de apart gehouden veen-bovenlaag (bolsterlaag) werd teruggestort en vermengd met het zand. Tot slot werd het perceel geëgaliseerd en bezand.



Afbeelding: dubbelkanaal, bron: Buitengebied Emmen (2012)

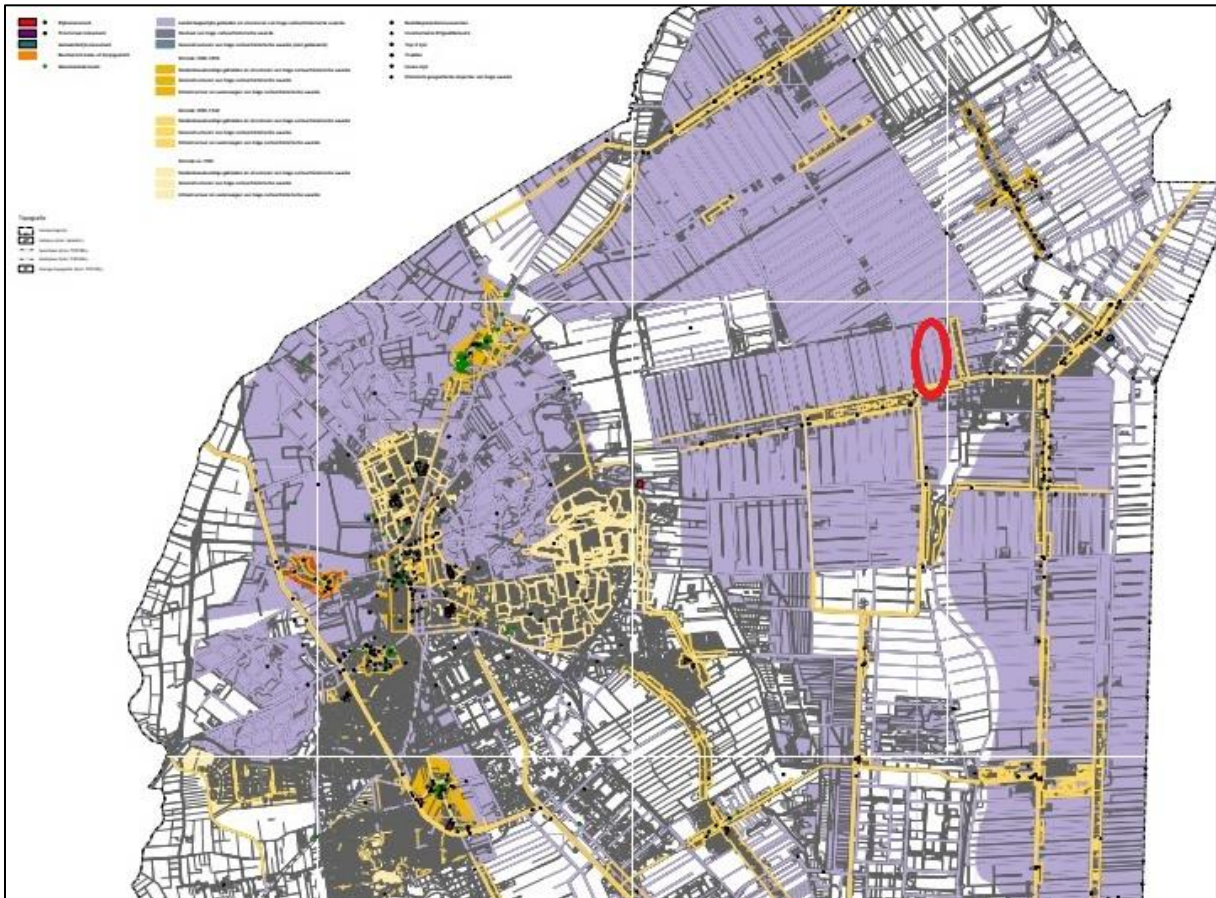
De meeste huisjes van de verveners werden verwijderd om plaats te maken voor de landbouwfunctie. In een bepaald ritme werden boerderijen opgericht. De boerderijen stonden met het woonhuisgedeelte naar het kanaal en met de nok loodrecht op het kanaal. De inrichting van het erf bestaat uit een zwaar parkachtig geboomte met enkele heesters. Soms een singel of een korte boomrij als windvang. In de omgeving van Runde NZ bestaat het zwaar parkachtig geboomte vooral uit rode beuk. De kenmerken van dit deelgebied zijn dus:

- Grootschaligheid
- Open, vlak, lange zichtlijnen
- Rationele verkaveling, rechte kavelstructuur met telkens tweehonderd meter tussen de kavels, van elkaar gescheiden door een wijk. De lengte van de wijk van de locatie is 970 meter.
- Agrarisch gebruik
- Contrast van het dichte lint aan de voorafzijde en de openheid van de landkant
- Soms boerderijen met groen op de erven, veelal rode beuk

Aan de gaafheid van de landschappelijke structuur en de herkenbaarheid van de ontginningsgeschiedenis ontleent het gebied haar landschappelijke waarde. In de gemeentelijke



Erfgoednota komt de cultuurhistorische waarde van het gebied aan de orde. Het streven is het herkenbaar houden van de landschappelijke gebieden en structuren van hoge cultuurhistorische waarde. Zie onderstaande beleidskaart.



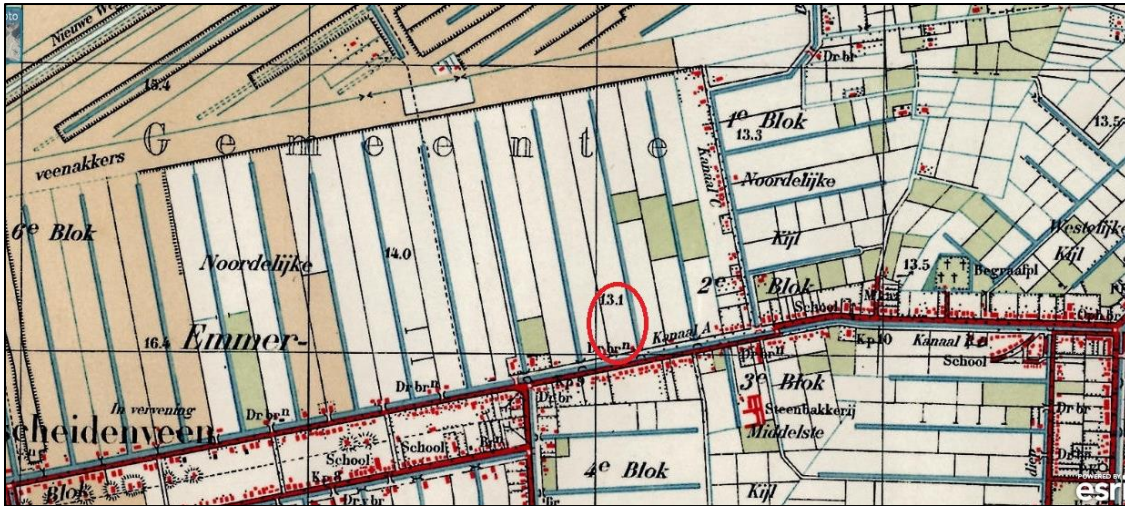
Beleidskaart Erfgoednota, de locatie ligt in de rode cirkel.

Bij het vergelijken van de historische kaarten uit 1910, 1935 en 1975 (bron: topotijdreis) is de ontwikkeling van het landschap inzichtelijk te maken. We kunnen eruit concluderen dat dankzij de gaafheid van de landschapsstructuur de ontginningsgeschiedenis herkenbaar is gebleven.

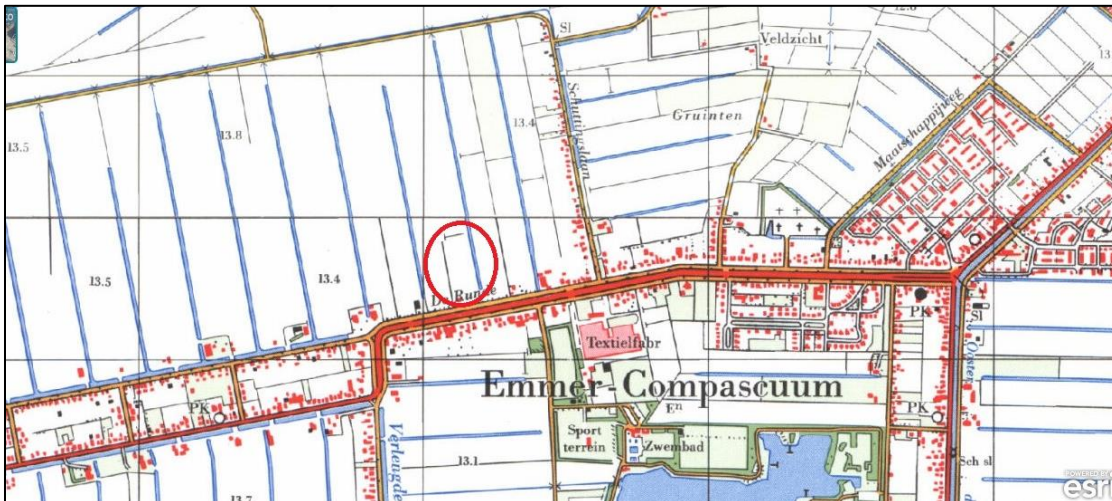


Afbeelding: 1910, bron: topotijdreis. De locatie ligt in de rode cirkel. In 1910 was de ontginning in volle gang. De wijken worden gegraven en er is een begin gemaakt van het noordelijk kanaal van het dubbelkanaalsysteem.





Afbeelding: 1935, bron: topotijdreis, de locatie ligt in de rode cirkel. Aan de noordzijde is de vervening nog bezig. Het dubbelkanaal is klaar. De wijken zijn aan de noordzijde smaller om het werken op de percelen mogelijk te maken. Aan de zuidzijde sluiten de wijken aan op het kanaal en zijn flink wat bruggen aanwezig.



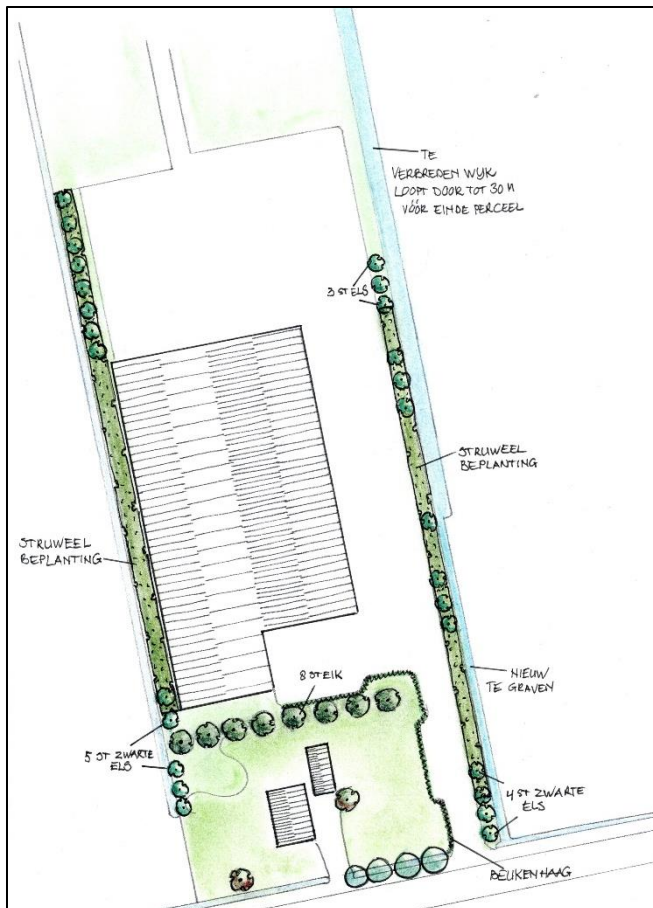
Afbeelding: 1975, bron: topotijdreis, de locatie ligt in de rode cirkel. Het kanaal is deels gedempt ten behoeve van het autoverkeer en heet nu Runde. Er is meer verdichting door bebouwing en er zijn minder sloten aanwezig.

### 3 Landschappelijke inpassing

Tussen de wegbepantingen door is er zicht op het grootschalige, open en rationeel verkavelde achterland. Het voorgenomen herstel van de oorspronkelijke wijk over vrijwel de gehele lengte van het perceel zal het cultuurhistorische karakter beter herkenbaar maken. De eerste honderd meter van de meest oostelijke wijk zal worden gereconstrueerd door de wijk opnieuw aan te leggen. Dit deel kan slechts voor de helft aangelegd worden omdat de andere helft niet in eigendom is. De resterende 840 meter wijk zal worden verbreed. Aan de westzijde is voor een deel een sloot aanwezig, deze is eveneens niet in eigendom.



Door middel van de boombeplanting aan de voorzijde, in een parkachtige setting, gebruik makend van de boomsoort zoals in de omgeving al voor komt, wordt aansluiting gevonden op de karakteristieken van het veenkoloniale landschap. De rij eiken en de twee solitaire beuken verzachten het beeld. Het beeld wordt verder verzacht door het aanleggen van beukenhagen.

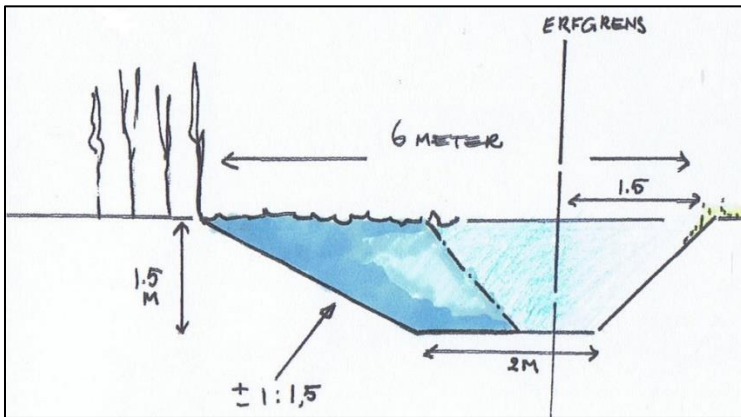
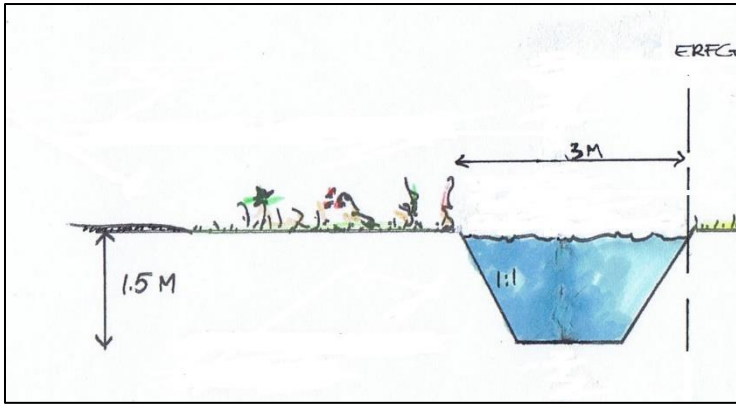


De struweelbeplantingen in de lengterichting accentueren de opstrekende kavel, waarmee de ontginningsgeschiedenis beter beleefbaar wordt. De bebouwing en de verhardingen worden ingebed in het landschap en tegelijkertijd aan het oog onttrokken. De combinatie met Zwarte elzen verhoogt de landschappelijke waarde. De losse setting laat zien dat de beplanting de voorrang heeft gekregen boven de bebouwingen. Ook wordt hiermee een meer natuurlijke uitstraling verkregen. Uiteraard wordt de biodiversiteit vergroot en CO2 vastgelegd, wat bijdraagt aan de opgaven op landelijk niveau.

#### 4 Wateropvangvoorziening

De opstrekende verkaveling wordt extra aangezet door het herstel van de oostelijke wijk. De wijk wordt zo lang mogelijk verlengd. De verbreding gaat door tot dertig meter vóór het einde van de kavel aan de noordzijde. De benodigde capaciteit is 1.100 m<sup>3</sup> en de opvangvoorziening is voor de nieuw aan te leggen sloot of wijk 3 kuub per strekkende meter sloot/wijk. Bij 100 meter lengte is dit dus 300 m<sup>3</sup> mogelijke opvang. Naar achteren toe zal na deze honderd meter de sloot/wijk verbreed worden tot een breedte van zes meter. Bij een opvangcapaciteit van 2,5 m<sup>3</sup> per strekkende meter wordt de resterende benodigde 800 m<sup>3</sup> over een lengte van ca 840 meter ruimschoots gehaald.





Onderstaande foto laat de huidige situatie van de wijk zien. De oostelijke zijde is vrijwel helemaal gedempt en aan de kant van de locatie (westzijde) is de oever niet stabiel.





## 5 beplantingslijst

### Bomen (maat 10/12):

|                                       |          |
|---------------------------------------|----------|
| Eik ( <i>Quercus robur</i> )          | 8 stuks  |
| Beuk ( <i>Fagus sylvatica</i> )       | 2 stuks  |
| Zwarte els ( <i>Alnus glutinosa</i> ) | 27 stuks |

Bosplantsoen: 3 rijen 1.25 m. x 1.25 m., verspringend verband. Uitgroeidend tot 5 meter breedte. Westelijke strook heeft een lengte van 168 meter en de oostelijke struweelrand is 157 meter lang, samen 325 meter, 775 stuks.

|  |         |
|--|---------|
| Eik ( <i>Quercus robur</i> )             | 200 st. |
| Berk ( <i>Betula pubescens</i> )         | 125 st. |
| Hazelaar ( <i>Corylus avellana</i> )     | 100 st. |
| Vuilboom ( <i>Rhamnus frangula</i> )     | 100 st. |
| Vogelkers ( <i>Prunus padus</i> )        | 100 st. |
| Gelderse roos ( <i>Viburnum opulus</i> ) | 75 st.  |
| Lijsterbes ( <i>Sorbus aucuparia</i> )   | 75 st.  |

### Haag (4 st/m):

|                                 |         |
|---------------------------------|---------|
| Beuk ( <i>fagus sylvatica</i> ) | 425 st. |
|---------------------------------|---------|